

ग्रंथालयशास्त्राचा ओनामा

16

रघुनाथ शतानंद पारखी

(ग्रंथालयशास्त्रातील प्रमाणपत्र, मद्रास युनिव्हर्सिटी; ग्रंथालयाचें सूचिशाल व
वर्गीकरणशास्त्र यांतील प्रमाणपत्रे, कॉलंबिया युनिव्हर्सिटी, अमेरिका.)
असिस्टंट लायब्रेरियन, फर्ग्युसन कॉलेज, बाई जेरबाई बाडिया लायब्ररी, पुणे.

उपोद्घातलेखकः

एस्. आर. रंगनाथन्, एम्.ए., एल्.टी., एफ्.एल्.ए.

पुणे

इंटरनेशनल बुक सर्व्हिस

१९३३

In marathi- २५१०२११)

2

G 3

9775

पुनर्मुद्रणाचे व पुनरावृत्तीचे सर्व हक्क ग्रंथकर्त्याने
राखून ठेवले आहेत.

१७

ग्रंथालय-शास्त्राचा ओनामा

अखिल भारतीय ग्रंथालयांच्या मजकुराची जनक
गुंनराधिपति

श्री.मन्मदाराज सर सयाजीराव गायकवाड, सेनावासखेल,
समशेर बहादुर, राज्य बडोदें

सकलगुणैश्वर्यमंडित साहित्यप्रेमी, विद्याभिलाषी
अखिल भारतीय ग्रंथालयांच्या चळवळीचे जनक

गुर्जराधिपति

श्रीमंत महाराज

मर सयाजीराव गायकवाड

सेनाखासखेल, समशेर बहादुर

जी.सी.एस्.आय., जी.सी.आय्.ई., एड्.एल्.डी.

यांस

त्यांनीं बडोदें संस्थानांत बौद्धिक प्रगतिप्रीत्यर्थ ग्रंथालयांचा मोठ्या प्रमाणावर

प्रमार करून अखिल भारतीयांना अर्वाचीन पाश्चिमात्य ग्रंथाल-

यांच्या चळवळीचें आदर्श उदाहरण घालून दिल्याबद्दल

आणि हिंदुस्थानांत इतरत्र ग्रंथालयांच्या प्रसारा-

करितां व प्रगतीकरितां दाखविलेल्या

स्पृहणीय औदार्याबद्दल व

निस्सीम कळकळीबद्दल

आदर-पूर्वक समर्पण

FOREWORD

Mr. Raghunath Shatanand Parkhi is one of the few persons who have begun to resonate, at the earliest opportunity, in tune with the surging wave of Library Movement that has recently begun to spread over our Motherland. He is a pioneer in another way also. For, he is one of the first Indians to respect the democratic spirit of the Library Movement by venturing to produce books on Library Science in the mother tongue.

I can easily imagine the scant recognition and the positive discouragement which are likely to meet him at every town but after all, it is the main function of a pioneer to go forward with his mission in spite of such obstacles. I hope, however, that very soon his labours in popularising Library Science in the Maratha Country will receive the recognition and the encouragement that they richly deserve.

The present volume of his is more than a primer. It is almost encyclopaedic. It is based on wide study, careful observation and deep thought. During the few months he spent with us in the Madras University Library taking the University's Certificate Course in Librarianship, I had ample opportunities to observe in him all the above mentioned qualities.

I wish his "Primer of Library Science" a very wide circulation and the author himself increasing success in the further literary works in Library Science which he has programmed for himself.

S. R. Ranganathan, M.A., L.T., F.L.A

*Librarian, Madras University Library
Secretary, Madras Library Association
Member, Imperial Council of India.*

उपोद्घात

सांप्रत, आपल्या मातृभूमीमध्ये झपाट्याने पसरणाऱ्या ग्रंथालयांच्या चळ-वळीच्या उसळलेल्या लाटेच्या आक्रमणाचें महत्त्व वेळींच ओळखणाऱ्या कांहीं थोड्या माणसांमध्ये श्री. रघुनाथ शतानंद पारखी यांची गणना प्रामुख्याने केली पाहिजे. दुसऱ्या एका दृष्टीनें सुद्धां ते एक मार्गदर्शकच आहेत. कारण, ग्रंथालयांची चळवळ ही सर्व जनतेकरितां आहे, या तत्वाचें लौकिकदृष्ट्या महत्त्व जाणून अगदीं पहिल्यानें मातृभाषेमध्ये ग्रंथालयशास्त्रावर पुस्तकें लिहिणाऱ्या अशा थोड्या भारतीय लेखकवर्गामध्ये रा. पारखी यांचा समावेश होतो.

रा. पारखी यांच्या प्रयत्नाचें महत्त्व न ओळखल्यानें प्रथम प्रथम, त्यांच्या ग्रंथाची व्हावी तशी संभावना होणार नाही, हें आम्ही पूर्णपणे जाणून आहोत; किंबहुना, चोहोकडून त्यांना परावृत्त करण्याकडेच कल दिसून येईल. परंतु आपल्या मार्गातील अडथळ्यांना न जुमानतां, कर्तव्याला चिकटून, धैर्यानें वाट कापीत जाऊन आपलें ध्येय साध्य करून घेणें हेंच खऱ्या पुढाऱ्याचें लक्षण होय. तरी पण आम्हांला अशी पक्की खात्री आहे कीं, महाराष्ट्रामध्ये ग्रंथालयशास्त्र लोकप्रिय करण्याच्या रा. पारखी यांच्या प्रयत्नाचें यथायोग्य चीज होऊन त्यांना महाराष्ट्राची लवकरच सहानुभूति मिळेल.

रा. पारखी यांचा ग्रंथ, 'प्राथमिक-विचार' स्वरूपाचा नसून तो ग्रंथालयशास्त्राचा 'सर्व-दर्शन-संग्रह'च आहे. हें पुस्तक म्हणजे रा. पारखी यांचा या शास्त्राचा दीर्घ व्यासंग व खोल विचार यांचेंच फल आहे. मद्रास युनिव्हर्सिटीचा ग्रंथालयाधिकारित्वाचें प्रमाणपत्र मिळविण्याचा शिक्षणक्रम पुरा करीत असतांना प्रस्तुत ग्रंथकार अभ्यासासाठी मद्रास युनिव्हर्सिटीच्या लायब्ररींत येत असत; त्याच वेळीं आम्हांला त्यांच्यातील उपरिनिर्दिष्ट गुणांची पूर्णपणे जाणीव झाली.

रा. पारखी यांच्या 'ग्रंथालयशास्त्राचा ओनामा' या पुस्तकाची जनतेकडून अतोनात मागणी होऊन त्यांच्या 'ग्रंथालयशास्त्रा'वरील संकल्पित ग्रंथनिर्मितीची योजना पूर्णपणे यशस्वी होवो अशी शुभेच्छा प्रकट करण्याला आम्हांला अत्यंत आनंद वाटतो.

एस्. आर्. रंगनाथन्, एम्.ए., एल्.टी., एफ्.एल्.ए.

ग्रंथालयाधिकारी, मद्रास युनिव्हर्सिटी ग्रंथालय;

मंत्री, मद्रास ग्रंथालय संघ;

सभासद, इंपीरियल लायब्ररी कौन्सिल ऑफ इंडिया.

प्रस्तावना

ग्रंथालयशास्त्र हा विषय आमच्या वाचकांना अगदी नवीन आहे. कारण आमचे देशात शास्त्रोक्त पद्धतीने चालविली जाणारी ग्रंथालये फारच थोडी आहेत व आमच्या लोकांमध्ये ग्रंथालयांच्या चळवळीविषयीची जागृति ज्या प्रमाणाने व्हावयास पाहिजे त्याप्रमाणे अद्याप झालेली नाही. हिंदुस्थानात ग्रंथालयांच्या चळवळीचा पाया बडोदें संस्थानचे विद्याप्रेमी व दानशूर अधिपति श्रीमंत सरकार सर सयाजीरावमहाराज यांनी इ. स. १९१० मध्ये घातला. त्यानंतर पंजाब, बंगाल, मद्रास व मुंबई या इलाख्यांतून या चळवळीविषयी थोडी थोडी लोकजागृति करण्याचे प्रयत्न करण्यांत आले. सध्या लोकांची वाचनाची अभिरुचि वाढत आहे व ग्रंथालयांच्या संख्येचे व त्यांतील ग्रंथांच्या संख्येचेहि प्रमाण बरेच वाढत आहे. त्यामुळे ही ग्रंथालये कोणत्या पद्धतीने चालविली असता खर्च व वेळ वाचून सोईचे होईल हा एक महत्त्वाचा प्रश्न आपणांपुढे उभा आहे. थोड्या खर्चात उत्तम रीतीने ग्रंथालय चालविण्यास ते शास्त्रीय पद्धतीने चालविणे हाच मुख्य उपाय आहे. यामुळे थोड्या वेळांत उत्तम काम होतं व ग्रंथालयाची वाढ कितीहि झाली तरी तेंच तेंच काम पुन्हा करण्याची पाळी येत नाही. ग्रंथालय शास्त्रीय पद्धतीने चालवावयाचे ठरविले तर त्या शास्त्रीय पद्धतीची माहिती असणे आवश्यक आहे व ही माहिती इंग्रजी व इतर पाश्चिमात्य भाषांतून मिळू शकते. परंतु आमच्या बहुजन समाजाला त्या भाषांचें ज्ञान नसल्यामुळे या बाबतीत त्यांची कुचंबणा होत आहे. गांवोगांवी ग्रंथालयांच्या चालकांना त्यांची ग्रंथालये उत्तम रीतीने चालविण्यास कोणते उपाय योजावेत हे बरोबर लक्षांत येत नाही. ही अडचण दूर होण्याकरिता या पुस्तकाची योजना केलेली आहे. ती कितपत सफल झाली आहे हे ठरविण्याचें काम तिचा उपयोग करून घेणाऱ्यांचें आहे. लेखकानें आपल्या अल्पमतीप्रमाणें सर्वसाधारण ग्रंथालयांच्या कामाकरिता लागणाऱ्या शास्त्रीय पद्धतीची माहिती थोडक्यांत देण्याचा प्रयत्न केला आहे. या पुस्तकांत जी लहान लहान प्रकरणे आहेत, त्या प्रकरणांवर पाश्चिमात्य भाषांतून स्वतंत्र ग्रंथ प्रसिद्ध झालेले

आहेत. अशा तऱ्हाचे ग्रंथ आमच्या भाषेत निर्माण होण्यास आमच्या महाराष्ट्रांत ग्रंथालयांची संख्या, त्यांतील ग्रंथांची संख्या व वाचकांची वाचनाची आवड हीं सर्व मोठ्याच प्रमाणांत वाढलीं पाहिजेत. तसा सुदिन महाराष्ट्राला लवकरच लाभो अशी ग्रंथकर्त्यांची परमेश्वराजवळ प्रार्थना आहे.

आभार

हे पुस्तक लिहिण्याची पात्रता लेखकामध्ये येण्यास फर्ग्युसन कॉलेजच्या चालकांनी त्याला ग्रंथालयशास्त्राचा अभ्यास करण्यास दिलेल्या अमूल्य सवलती व फर्ग्युसन कॉलेजच्या मुख्य ग्रंथालयांतील कामाचा गेल्या अकरा वर्षांचा अनुभव हीं कारणीभूत झालीं आहेत. याबद्दल लेखक फर्ग्युसन कॉलेजच्या चालकांचा फार ऋणी आहे.

अशा तऱ्हेचें पुस्तक लिहावें म्हणून लेखकाचे मनांत पुष्कळ दिवस घोळत होते व बऱ्याच विद्वान मंडळींकडून त्यास या बाबतींत उत्तेजनहि देण्यांत येत होतें; परंतु सांपत्तिक अडचणीमुळे त्यास तसें करितां येईना. म्हणून 'इंटरनॅशनल बुक सर्व्हिस'चे उत्साही चालक रा. रा. वि. ना. दीक्षित यांनीं तें छापून प्रसिद्ध करण्याचें कबूल केलें व लेखकाचा हा अल्प प्रयत्न लोकांपुढें आणण्यास तेच कारणीभूत झाले आहेत.

पुस्तकाचें हस्तलिखित तयार झाल्यावर बऱ्याच विद्वान गृहस्थानीं त्याचीं कांहीं प्रकरणें वाचून त्यांत सुधारणा करण्यास लेखकास महत्वाच्या सूचना केल्या त्याबद्दल लेखकावर त्यांचे अनंत उपकार झाले आहेत.

हे पुस्तक लिहिण्याचे बाबतींत या पुस्तकाचे शेवटीं परिशिष्ट २मध्ये नमूद केलेल्या नियतकालिकांचा व ग्रंथांपैकीं बऱ्याच ग्रंथांचा उपयोग करून घ्यावा लागला. त्याबद्दल त्या त्या नियतकालिकांच्या संपादकांचा व ग्रंथांच्या ग्रंथकारांचा लेखक ऋणी आहे. 'रत्नाकर,' 'यशवंत' व 'बालबोध' या नियतकालिकांतून व 'ज्ञानप्रकाश' या दैनिकांतून लेखकाचे वेळोवेळीं प्रसिद्ध झालेले लेख व 'साहित्य-स्रोत' या ग्रंथांतील लेखकाचा लेख, यांचा लेखकानें या पुस्तकांत उपयोग करून घेतला आहे. त्याबद्दल

नियतकालिकांच्या, 'ज्ञानप्रकाश'च्या व 'साहित्य-तोरणा'च्या संपादकांचा लेखक फार आभारी आहे.

हे पुस्तक छापण्याची जबाबदारी 'समर्थ भारत' छापखान्यांचे विद्वान व उत्साही मालक श्री. स. रा. सरदेसाई, बी.ए., एल्.एल्. बी., यांनी घेऊन ते पुष्कळ मेहनत घेऊन छापून तयार केलें, व ते लोकांच्या पुढे ठेवण्याचा सुयोग आणला त्याबद्दल त्यांचे लेखकावर बरेच उपकार झाले आहेत.

बऱ्याचशा सद्गृहस्थांची व निरनिराळ्या साहित्यांची मदत घेऊनमुद्धा पुस्तकांत जे दोष राहिले असतील त्याबद्दल प्रस्तुत लेखकच जबाबदार आहे. काहीं महत्त्वाच्या दोषांचा नामनिर्देश शुद्धिपत्रांत केला आहे. त्यांत दाखविल्याप्रमाणें निरनिराळ्या पानांवरील मजकूरवाचकांनी सुधारून वाचण्याची कृपा करावी. या व नजरचुकीने इतर काहीं राहिलेल्या दोषांबद्दल सहृदय वाचकांनी लेखकास क्षमा करावी अशी लेखकाची त्यांना नम्र विनंति आहे.

ता. १९ ऑक्टोबर १९३३ }
फर्ग्युसन कॉलेज, पुणे नं. ४ }

रघुनाथ शतानंद पारखी

अनुक्रमणिका

प्रकरण

पृष्ठे

१. ग्रंथालयाचें रूपदर्शन—

१-७

ग्रंथालय म्हणजे काय ? १. ग्रंथ, ग्रंथकार व ग्रंथालय, १. ग्रंथांची थोरवी, २. ग्रंथकारांचें अमरत्व, ३. सध्यांचे ऋषि, ३. सध्यांचें वाङ्मय, ४. ज्ञानसंपादन व त्याची वृद्धि, ४. ग्रंथालयांचें शतक, ५. वाङ्मयाची परंपरा, ५. ग्रंथालयांची मुख्य पांच अंगें, ६. ग्रंथालयांचें सद्यः-स्वरूप ६.

२. जगांतील ग्रंथालयांचा त्रोटक इतिहास—

८-१४

पुरातन काल, ८. हिंदुस्थान, ८. पश्चिम आशिया, ९. ईजिप्त, १०. आलेक्झांड्रिया, १०. बेबिलोनिया व आसिरिया, ११. ग्रीस, ११. रोम, ११. आधुनिक काल, १२. सांप्रतकालीन पाश्चिमात्य ग्रंथालये, १२. जगांतील मुख्य ग्रंथालये, १३. नॅशनल लायब्ररी, फ्रान्स, १३. ब्रिटिश म्यूझियम, १३. कॉंग्रेस लायब्ररी (अमेरिका), १३. अँड्र्यू कार्नेगी व ग्रंथालये, १३.

३. ग्रंथालयांविषयी हिंदुस्थानची सद्यःस्थिति—

१४-२३

हिंदुस्थानांतील साक्षरतेची शोचनीय स्थिति, १४. साक्षरतेचें प्रमाण वाढविण्यास उपाय, १५. सुशिक्षित समाज व ग्रंथालये, १६. सर्वसाधारण समाजाची सद्यःस्थिति, १६. वाचनाच्या संवयीची आवश्यकता, १७. ग्रंथालयांतील कामाविषयीचें लोकांचें अज्ञान, १७. शाळेंतील ग्रंथालये, १८. कॉलेजांतील ग्रंथालये, १९. पाश्चिमात्य देशांत ग्रंथालयांचें महत्त्व, २०. आमच्या लोकांची ज्ञानलालसा, २०. पाश्चिमात्य देशांतील

ग्रंथालये सुधारण्याची व वाढण्याची कारणे, २१.
 हिंदुस्थानांतील सर्वांत उत्तम ग्रंथालये, २१. आमची
 ग्रंथालये सुधारण्यास व त्यांचा प्रसार होण्यास उपाय, २२.
 हिंदुस्थानांत ग्रंथालयांची चळवळ व ग्रंथालयशास्त्रा-
 वरील वाङ्मयाचा अभाव, २२.

४. ग्रंथालयांची व्यवस्था—

२३-३१

आकर्षक जागा, २३. ग्रंथसंग्रहालय व ग्रंथालयाधिकार्याची
 कचेरी, २४. ग्रंथ ठेवण्याची कपाटे व त्यांची रचना, २५.
 वाचनालय व वाचकवर्ग, २६. ग्रंथ ठेवण्याची व्यवस्था,
 २६. कपाटांतील ग्रंथ वाचकांना स्वतः निवडून घेण्यास
 मोकळीक, २७. वर्तुळाकार वाचनालय, २८. ग्रंथा-
 लयांतील सामान, २८. सहा हजार ग्रंथांचा समावेश
 करिता येण्याजोगे ग्रंथालय, २९.

५. ग्रंथालयांतील कामगार व ग्रंथालयशास्त्राचे शिक्षण—

३२-३७

कामगारांची योजना, ३२. ग्रंथालयशास्त्राच्या शिक्ष-
 णाची आवश्यकता, ३२. ग्रंथालयशास्त्राचे शिक्षण, ३३.
 या शास्त्राचे मुख्य विषय, ३३. ग्रंथालयशास्त्राचे शिक्षण
 देणाऱ्या काही संस्था, ३३. लंडन लायब्ररी असोसिएशन,
 ३३. लंडन स्कूल ऑफ एकाॅनॉमिक्स, ३४. कोलंबिया
 युनिव्हर्सिटी, ३४. मद्रास युनिव्हर्सिटी, ३४. पंजाब
 लायब्ररी असोसिएशन, ३५. बडोदे संस्थान, ३५.

६. ग्रंथालयाचा कारभार—

३६-४१

ग्रंथालयाधिकारी, ३६. स्वर्चाचे प्रमाण, ३७. ग्रंथालयाचे
 कार्यकारी मंडळ, ३७. नियम व लोकांना सूचना, ३९.

७. ग्रंथांची चांगली निवड—

४१-४५

ग्रंथसंग्रहाचा उद्देश, ४१. ग्रंथांची निवड करितांना आव-
 स्यक काळजी, ४२. ग्रंथांच्या प्रति, ४३. नेमणुकीची

- विभागणी, ४३. सर्वसाधारण ग्रंथालयांतील ग्रंथांचें प्रमाण, ४४.
८. ग्रंथखरेदी— ४५-५०
 प्रख्यात ग्रंथविक्रेत्यांकडून ग्रंथांची मागणी, ४५. मागणी-कार्डांचा उपयोग, ४६. ग्रंथविक्रेत्यांकडे मागणीपत्राची रवानगी, ४८. ग्रंथविक्रेत्याची निवड, ४९. संदर्भ-ग्रंथांचा उपयोग, ४९. ग्रंथ विकृत घेताना आवश्यक दक्षता, ५०.
९. ग्रंथांची नोंद— ५०-५४
 ग्रंथ तपासून घेणें, ५०. नोंद करण्याची पद्धति, ५१. ग्रंथालयाचा शिक्षा, ५२. ग्रंथांच्या मार्गें चकत्या चिकटाविषयाची पद्धति, ५२.
१०. ग्रंथांचें वर्गीकरण— ५४-५८
 निसर्गजन्य वर्गीकरणाची परंपरा, ५४. गरजेनुरूप सार्व-त्रिक वर्गीकरणाचें कार्य, ५४. वर्गीकरणपद्धतीची निवड, ५५. कांहीं ग्रंथालयांतील वर्गीकरणाच्या पद्धति व त्यांचे तोटे, ५५. जगांतील वर्गीकरणपद्धतींचा त्रोटक इतिहास, ५६. पुरातन काल, ५६. मध्य काल, ५६. अर्वाचीन काल, ५६.
११. डॉ. मेलचिल ड्यूई यांचें अल्प चरित्र— ५८-६१
 अमेरिकेंतील ग्रंथालयांच्या चळवळीचे उत्पादक, ५८. डॉ. ड्यूई यांचें शिक्षण, ५९. दशांश वर्गीकरणपद्धति, ५९. अमेरिकन लायब्ररी असोसिएशन व लायब्ररी जर्नल, ६०. ग्रंथालयशास्त्र शिकविण्याची व्यवस्था, ६०. अखेरची वर्षे, ६१.
१२. डॉ. मेलचिल ड्यूई यांची दशांश वर्गीकरणपद्धति— ६१-८७
 ज्ञानाच्या विभागणीकरिता आंकड्यांचा व दशांश विभागांचा उपयोग, ६१. वर्गांची अथवा विषयांची

मांडणी, ६२. सर्वसाधारण ग्रंथांचें स्थान, ६३. तत्त्व-
ज्ञान, ६३, ७१. धर्म, ६४, ७४. समाजशास्त्र, ६४,
७६. भाषाशास्त्र, ६५, ७८. विज्ञानशास्त्र, ६५,
७९. उपयुक्त कला, ६५, ८१. ललितकला, ६५,
८३. प्रौढ सारस्वत अथवा विदग्ध वाङ्मय, ६६, ८४.
इतिहास, ६६, ८५. या पद्धतीतील कांहीं दोष, ८६.
उणीव भरून निघाली, ८६. दशांशपद्धतीचा विस्तृत
तक्ता, ८७.

१३. दशांश वर्गीकरणपद्धतीचा तक्ता— ८७-१३४
१४. दोन अंकी वर्णानुक्रम ग्रंथांक तक्ता— १३५-१४०
१५. श्री. रंगनाथन् यांची द्विविंदु वर्गीकरणपद्धति— १४१-१५०
- मांडणी, १४१. उपविभागांचे प्रकार, १४२. बाह्यतः
दशांश व द्विविंदु या पद्धतीतील फरक, १४३. विषयवार
सर्वसाधारण विभाग, १४३. तर्कसंगत रचना, १४५.
वर्गीक देण्यास योजिलेली चिह्ने, १४७. द्विविंदु चिह्नांचा
उपयोग, १४८. ग्रंथांक देण्याची सोय, १४८.
उपसंहार व सूचना, १४९.
१६. ग्रंथरचनावर्णन— १५०-१५२
- ग्रंथरचनावर्णनाचा अर्थ, १५०. ग्रंथाचा इतिहास,
१५०, १५१. ग्रंथांच्या सूची, १५२.
१७. ग्रंथांच्या सूची— १५२-१७०
- सूचीचें महत्त्व व त्यांचें कार्य, १५२. पाश्चिमात्य देशां-
तील सूचीकारितां छापील कार्डांचा पुरवठा व या बाब-
तीत कॉंग्रेस लायब्ररीचें कार्य, १५३. हिंदुस्थानांत असे
प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, १५४. इंग्लंड व अमेरिका
या देशांतील सूचीच्या नियमांचा त्रोटक इतिहास, १५५.
ग्रंथांच्या सूची करण्याचे नियम, १५६. कार्डांवरील
माहिती लिहिण्याची पद्धति, १६०. निरनिराळ्या कार्डांचे

नमुने, १६१. काडें ठेवण्याची व्यवस्था, १६८. काडें
लिहिण्याचें काम, १६८.

१८. ग्रंथसूचि— १७०-१७२
 १९. सभासदांचें काम— १७३-१८३
 २०. संदर्भकाम १८४-१८७
 २१. ग्रंथांची जपणूक व ग्रंथवांधकाम— १८८-१९१
 ग्रंथ ठेवतांना आवश्यक दक्षता, १८८. खरी चाकांची
 गाडी, १८९. ग्रंथांचे गट्टे, १८९. ग्रंथांचें बांधकाम,
 १९९. ग्रंथांस वापरावयाचें कातडें व कापड, १९०.
 ग्रंथ उघडण्याची पद्धति, १९१.
 २२. नियतकालिकें— १९१-१९४
 नियतकालिकांची उपयुक्तता व विविधता, १९१.
 नियतकालिकांचा पुरवठा, १९२. वाचक वाढविण्यास
 नियतकालिकांचा उपयोग, १९२. नियतकालिकांचा
 हिशेब ठेवण्याकरिता काडांचा उपयोग, १९४.
 २३. ग्रंथालयांचा कायदा— १९४-१९५
 २४. ग्रंथालयांचे कांहीं विशिष्ट प्रकार — १९५-२०६
 बालक ग्रंथालय, १९५-१९९. शाळेंतील ग्रंथालय,
 १९९-२०२. महाविद्यालयांतील ग्रंथालय, २०२-
 २०३. सार्वजनिक ग्रंथालय, २०३-२०४. महिला
 ग्रंथालय, २०५-२०६.

परिशिष्टें—

१. पृष्ठे ३७, ४३ व ६७ यांवरील कांहीं मजकुरांत सुधारणा-२०६
 २. ग्रंथालयशाखावरील निवडक नियतकालिकें व ग्रंथ
 यांची यादी — २०७-२१२
 ३. (१) इ. स. १९२७ सालीं प्रमुख देशांतून प्रसिद्ध
 झालेल्या ग्रंथांची संख्या दाखविणारा तक्ता, २१३. (२) इ. स.

१९२७ सालीं हिंदुस्थानांतील निरनिराळ्या प्रान्तांतून	
प्रसिद्ध झालेल्या ग्रंथांची संख्या दाखविणारा तक्ता, २१३-२१४	
(३) कांहीं प्रमुख ग्रंथालयांतली ग्रंथसंख्या, २१४. २१२-२१४	
४. कांहीं महत्त्वाच्या संदर्भग्रंथांची यादी—	२१४-२१७
५. ग्रंथालयाधिकार्यास ग्रंथांविषयीं जें काम करावें लागतें	
त्याच्या साहित्याचा तक्ता—	२१८
वर्णानुक्रम सूचि—	२२२-२२६

शुद्धिपत्र

पृष्ठ	ओळ	मूळ	परक
५	८	महत्त्वाचें कार्य	महत्त्वाचें दुसरें कार्य
९	४	१८००	८००-६००
१४	१८	१५	७
१५	४	१५	७
१५	४	६३	१४
५५	६	बहुसंख्यांक ग्रंथांचा	ग्रंथांचा बहुसंख्याक
७८	५	व्यापार	दळणवळण
७८	५	आंतरराष्ट्रीय सुधारणा	राष्ट्राची अंतःसुधारणा
९१	८	शैब	भक्तिपंथ, शैब
९१	२४	क्रियावाद	क्रियावाद
९१	२५	अक्रियावाद	अक्रियावाद
९२	१	अज्ञानवाद	अज्ञानवाद
९२	११	धार्मिक	पौराणिक
९२	१५	Brahnamism	Brahmanism
१००	७	स्त्री अधिकार	स्त्रियांस मताधिकार
१०३	१९	तुलनात्मक	तुलनात्मक भाषाशास्त्र

११३	३	पौष्टिकद्रव्य निर्माण कला	खतें तयार करण्याची कृति
११३	४	सत्त्व काढण्याची कला	उत्पातनक्रिया
११३	७	इस्तनिर्माण	कारखाने
११३	१४	लांकूड व त्याचे जिन्नस	घरगुती लांकूडी सामान
११४	१	लांकडाच्या	लांकडाच्या व कापराच्या
११३	८	गाडी, पेट्या...	गाड्या, पेट्या, कपाटें इ. वनविणें
११४	१०	पट्टे.....	पट्टे, बूट, खोगीर... वगैरे
११४	१५	बांधकामशास्त्र	बांधकाम
११५	३	...specifications)	...specifications) तपशीलवार नोंद
११५	६	(Roofing)	(Roofing, tiling, etc.)
११५	१०	सफाईचें...	तकाकी आणण्याचें...
११५	११	Glazing, etc.)	(Glazing, Tapestry, etc.)
११६	७	यदृच्छा...	दैवाचे, नशिवाचे, योगायो- गाचे, अथवा काकतालीय खेळ
१३०	१७	११४. ४३१	११५. ४३१
१३१	२२	१४१. ६	१४१. ५
१३२	१९	०२३	०२४
१४१	११	प्रस्तुत ग्रंथकारानें	श्री. रंगानायन् यांनीं
१४९	१०	सांगितलेंच आहे.	सांगण्यांत येईल
१५८	१-२	ग्रंथकारनामरहित ग्रंथांच्या	(ग्रंथकार...)
१५८	२२	आकार	आकार व पृष्ठसंख्या
१७१	१९	मुळींच नसतें	कमी असतें
१८९	१८	ग्रंथबांध्याकडून	ग्रंथबांधणाराकडून
१९९	१९	ज्ञानाची जागृतींत	ज्ञानांत

वर्णानुक्रम सूचि

अमेरिकन लायब्री असोसिएशन ६०	कार्ड (कर्तृदर्शक)	१६१
लायब्री ऑफ कॉंग्रेसची पद्धति ५७		-१६२
अलेक्झांड्रिया १०, ५६	„ (ग्रंथकाररहित ग्रंथांचें)	१६७
असुर बानिपाल ५६	„ (ग्रंथनाम)	१६२
आगम-पुस्तक (Accession- book) ५१	„ (टोपण नांव)	१६४
आसिरिया ११	„ (नमुना)	१५९, १६१
अँड्र्यू कार्नेजी १२	„ (मुख्य)	१६१
अँबे सेंट जर्मेन द प्रेस १३	„ (विषयदर्शक)	१६१-१६३
इंग्रजी वर्णानुक्रम तक्ते १३९	„ (विषयद्योतक संदर्भ)	१६६
इंपीरियल लायब्री (कलकत्ता) २१	„ (संकलित ग्रंथ)	१६५
ईजिप्त १०	„ (संदर्भ)	१६२, १६६, १८५
एडवर्ड्स ५७	„ (सभासद)	१७३
कटर, सी. ए. ५७, १३९	कार्डावरील माहिती लिहिण्याची पद्धति	१६०
कपाटें (कार्डें ठेवण्याकरिता) ८८	कार्डावर माहितीचें महत्त्व	१६९
„ (पुस्तकें „) २५	कार्डें ठेवण्याकरिता कपाटें	१६८
कर्तृदर्शक कार्ड १६१	कार्डें लिहिण्याचें काम	१६८
-१६२	कार्डें (संदर्भ)	१८५
कर्तृनामसूचि १५३	कार्यकारी मंडळ (ग्रंथालयाचें)	३७
कातडें (ग्रंथ बांधण्याकरिता) १९०	कालानुक्रम तक्ता	१३९
-१९१	कॉंग्रेस लायब्री (अमेरिका)	१३१
कापड („) १९०		१५३-१५४
-१९१	कॉलेजांतील (महाविद्यालयांतील) ग्रंथालयें	१९, २०२, २०३
कामगारांची योजना ३२	कोन्स्टाड गेस्लेर	५६
कान्यग्रंथांस सूचीची आवश्यक- कता १७१	कोडॉब्हा	१२

ोलंबिया युनिव्हर्सिटी	३४	ग्रंथविक्रेत्यांची निवड	४९
ोशसूचीकरिता नियम	१५५	ग्रंथसंग्रहालय	२३
र्चांचे प्रमाण (ग्रंथालयाच्या)	३७	ग्रंथसंग्रहाचा उद्देश	४१
य उघडण्याची पद्धति	१९१	ग्रंथसूचि	१७०-१७२
थकर्तृरहित ग्रंथनाम	१५७	ग्रंथांक (Book number)	
थकार	१५६		५१-१३६
थकाररहित ग्रंथांचे कार्ड	१६७	ग्रंथांच्या प्रति	४३
थकारांचे अमरत्व	३	„ सूची	१५२
थकार्ड	१७६	ग्रंथांची उपयुक्तता वाढविण्यास	
थ खरेदी	४५-५०	उपाय	१८६
थ ठेवण्याची कपाटे	२५	„ चांगली निवड	४१-४५
थ ठेवण्याची व्यवस्था	२६	„ जपणूक व ग्रंथबांधकाम	
थ ठेवतांना आवश्यक			१८८-१९१
दक्षता	१८८	„ थोरवी	२
थ तपशील	१५९	„ निवड करितांना आवश्यक	
थ तपासून घेणे	५०	काळजी	४२
थनामकार्ड	१६२	„ नोंद	५०-५४
थनिर्मिति (वार्षिक)	२१३-२१४	ग्रंथांचे गडे	१८९
थ निवडून घेण्याची बाचकांना		ग्रंथांचे प्रमाण	४४
मोकळीक	२७	ग्रंथांचे बांधकाम	१८९-१९९
थनामसूचि	१५३	„ महत्त्व	२
थपिशवी	१७७	„ „ अल्पवेळांत समजावून	
थरचनावर्णन	१५०-१५२	घेण्याची कला	१८६
थ बाचाबयास देण्याची		ग्रंथांचे वर्गीकरण	५४
पद्धति	१७९-१८३	ग्रंथालय	१, ७
थ विकत घेतांना आवश्यक		„ (इमारत)	२९-३१
दक्षता	५०	ग्रंथालयशास्त्राचे शिक्षण	३२-३५
थविक्रेत्यांकडून ग्रंथांची		ग्रंथालयशास्त्रावरील ग्रंथ	२०८-२१२
मागणी	४५	„ नियतकालिके	२०७

ग्रंथालयांचा इतिहास	९	दशांश बर्गीकरण	५७-५८-५९
„ कायदा	१९४-१९५		६१-१३४
„ कारभार	३६	द्विविंदु बर्गीकरण	१४१-१५०
„ शिक्षा	५२	दोन अंकी वर्णानुक्रम ग्रंथांक	
ग्रंथालयांची मुख्य पांच अंगें	६	तक्ता	१३५-१३८
„ व्यवस्था	२३	नॅशनल लायब्ररी (फ्रान्स)	१
ग्रंथालयांची चळवळ	२२	नियतकालिकांचा उपयोग	१९२-
ग्रंथालयाचें कार्यकारी मंडळ	३७		१९३
„ रूपदर्शन	१	„ पुरवठा	१९२
ग्रंथालयांचें शतक	५	„ हिशेब ठेवण्यास	
„ सद्यःस्वरूप	६	काड्यांचा उपयोग	१९३
ग्रंथालयांतील आगामी पुस्तकां-		नियतकालिकांची उपयुक्तता व	
विषयींच्या कामाचा तक्ता	२१८	विषयता	१९१-१९२
ग्रंथालयांतील ग्रंथांची संख्या	२२४	नियतकालिकांचें काडें	१९३
ग्रंथालयांतील सामान	२८	नियतकालिकें	१९१-१९४
ग्रंथालयाधिकार्याची कचेरी	२४	नियम (ग्रंथालयाचे)	३९-४१
ग्रंथालयाधिकारी	३६१	नेमणुकीची विभागणी	४३
ग्रंथालयांमध्ये सहकारिता	२०१	नोंद करण्याची (ग्रंथांची) पद्धति	५१
ग्रंथालये सुधारण्यास उपाय	२२	पंजाब युनिव्हर्सिटी	३५
ग्रीस	१३	„ लायब्ररी असोसिएशन	३५
गुड, एस्. सी.	१९	„ „ प्रायमर	१३९
चकत्या चिकटविण्याची पद्धति	५२	पश्चिम आशिया	९-१०
जगांतील ग्रंथालयांचा इतिहास	९	प्रकाशक	१५८
टोपण नांव	१५२	प्रमुख ग्रंथालयांतील ग्रंथांची	
„ (काडें)	१६४	संख्या	२१४
टोलेमी सोटर	१०	प्रमुख देशांतून प्रसिद्ध झालेल्या	
ड्यूई, मेलबिल	५७	ग्रंथांची संख्या	२१३
„ (चरित्र)	५८-६१	प्रसिद्धितारीख	१५८
		„ स्थल	१५८

श्विमात्य ग्रंथालये सुधारण्याचीं	रंगनाथन, एस. आर.	२१,५८,
ब वाढण्याचीं कारणे	२१	१४१
श्विमात्य देशांत ग्रंथालयांचे	रोम	११
महत्त्व	२०	लंडन लायब्ररी असोसिएशन ३३
श्विमात्य वर्गीकरणपद्धति	१९	लंडन स्कूल ऑफ एकोनॉमिक्स ३४
डोढें संस्थान	३५	लायब्ररी जर्नल ६०
लोक ग्रंथालय	१९७	रबरी चाकांची गाडी १८९
,, ब ग्रंथालय	१९५-१९९	बर्गांक (Class number) ५१,
लकांकरितां नियतकालिके	१९७	१३६
बिलोनिया	११	बर्गीकरण (ग्रंथांचे) ५४-१५०
र्डनसाहेब	५८	बर्गीकरणपद्धतीचा त्रोटक
ब्रेटिश म्युझिअम	१३	इतिहास ५६-५८
नेट	५७	बर्गीकरणपद्धतीची निवड ५५
कन, फ्रॅन्सिस	५६	बर्गीकरणपद्धतीची परंपरा ५४
ोइलोड	५७	बर्गीकरणाचे कार्य ५४
द्रास युनिव्हर्सिटी	३४	बर्णानुक्रमतकत्याचा खुलासा १३५
राठी बाड्मयाचे बर्गीकरण	१२३	-१३६
हाविद्यालयांतील ग्रंथालय	२०२	बर्तुळाकार वाचनालय २८
हािलाग्रंथालय	२०५-२०६	बाळ्याची परंपरा ५
हािलाग्रंथालयाचा कारभार	२०५	वाचक-कार्ड १७५
हािलाग्रंथालयांतील बाळ्य	२०५	वाचकवर्ग वाढविण्यास नियत-
गणी अंक (Call number)	५१	कालिकांचा उपयोग १९२-
,, कार्ड (Order card)	४६-४८	१९३
गणीकार्डांचा उपयोग	४६-५२	वाचकांचा संकोच व तो
गर्टिन	५७	घालविण्यास उपाय
खनाम (Title)	१५६	वाचकांना संदर्भसाधनांचे ज्ञान
खपृष्ठ (Title page)	५१	कहन देण्याची आवश्यकता १८५,
ख्य कार्ड	१६१	वाचनाची कला व तिचा
दतीच्या तारखेची चत्ती	१७८	उपयोग १८७

वाचनाची संवय	१७	सध्यांचे ऋषी	३
वाचनालय	२६	सभासदकाडे	१७३
वाचावयास दिलेल्या ग्रंथांचा		सभासदांचे काम	१७३-१८३
बट आंकडा	१८०-१८२	सभासदांचे नोंदवूक	१७४
विषयदर्शक-काडे	१६२-१६३	सर्वसाधारण समाजाची	
विषयद्योतक संदर्भ-काडे	१६६	सद्यःस्थिति	१६
विस्तृत वर्गीकरणपद्धति	५७	संस्कृत वाङ्मयाचे वर्गीकरण	९०, ९३
शास्त्रीय व औद्योगिक पुस्तकांस		१०१, १०५, १२३, १२८	
सूचींची आवश्यकता	१७१	सार्वजनिक ग्रंथालय व शाळा	२०३
शाळेतील ग्रंथालय	१८, १९९-२०१	ग्रंथालय व शाळा यांमधील	
शिक्षा	५२	सहकारिता	२०४
शिक्षक व ग्रंथालय	२००	साक्षरतेचे प्रमाण वाढविण्यास	
हिंदुस्थानांत सूचीकरितां छापील		उपाय	१५
काडे पुरविण्याची आवश्यकता	१५४-१५५	स्थानदर्शक सूचि	१५२
हिंदुस्थानांतील ग्रंथालये	८-९	सुशिक्षित समाज व ग्रंथालये	१६
” साक्षरता	१४	सूचि-कार्डांवरील माहिती	१५४
संकलित ग्रंथकाडे	१६५	सूचीकरितां छापील कार्डांचा	
संदर्भकाम	१८४	पुरवठा	१५३-१५५
संदर्भकामाच्या माहितीची		सूचींच्या नियमांचा त्रोटक	
आवश्यकता	१८४	इतिहास	११५
संदर्भ-काडे	१६३, १६८, १८५	हिंदुस्थानांत सूचीकरितां	
संदर्भग्रंथांचा उपयोग	४९	छापील काडे पुरविण्याची	
संदर्भग्रंथांची यादी	२१४-२१७	आवश्यकता	१५४-१५५
संदर्भसाहित्य	१८५-१८३	हिंदुस्थानांतील ग्रंथालये	८-९
सध्यांचे वाङ्मय	४	” साक्षरता	१४
		ज्ञानसंपादन व त्याची वृद्धि	४

प्रस्तुत ग्रंथकाराचे संकल्पित ग्रंथ

- (१) श्री. रंगनाथन् यांची द्विविन्दु वर्गीकरणपद्धति
- (२) श्री. रंगनाथन् यांचे ग्रंथालयाचे पांच सिद्धान्त

मुद्रक-सदाशिव रामचंद्र सरदेसाई, बी. ए., एल्.एल्. बी., नवीन समर्थ
विद्यालयाचा ' समर्थ भारत ' छापखाना, १४७ सदाशिव, पुणे २००
प्रकाशक-वि. ना. दीक्षित, इंटरनेशनल बुक सर्व्हिस, पुणे ४

अभिप्राय

ग्रंथालयांचा हेतु, त्यांची स्थापना, त्यांचे वेगवेगळे प्रकार, त्यांतील कार्यांच्या पद्धति, पुस्तकांचे वर्गीकरण व त्यांचो जपणूक, नियतशालिकांची व पुस्तकांची वाचकांस सुलभ रीतीने वांटणी इत्यादि विषयांचा सांगोपांग विचार थोडक्यात व सुबोध रीतीने करणारे एकंदि पुस्तक मराठी भाषेत आजपर्यंत नव्हतें. माझे मित्र व ग्रंथालयकार्यांतील मदतनीस रा. र. श. पारखी यांनी ही उणीव भरून काढण्याचें श्रेय संपादन केलें आहे, इतकेंच नव्हे तर तें काम त्यांनी फारच उत्तम रीतीने व कळकळीच्या उत्साहानें केलें आहे. ग्रंथालय-विषयावर लिहिण्याचा त्यांस दुहेरी अधिकार आहे. एक तर त्यांनी त्याविषयी काम करण्यांत सुमारे एक तोप घालवून अनुभव मिळविला आहे. दुसरे त्यांनी त्याच विषयाचा विशिष्ट अभ्यास करून मद्रास युनिव्हर्सिटीचें संमतिपत्रादि मिळविलें आहे. पुस्तकांतील सर्वच प्रकारणें उपयुक्त माहितीनें भरलेली आहेत व तशी माहिती म्युनिसिपॅलिट्या व लोकलबोर्डें या संस्थांच्या ग्रंथालयांतील व्यवस्थापकांस असणें आवश्यक आहे. सारांश, या पुस्तकांचा उपयोग महाराष्ट्रांतील खाजगी, निमसरकारी व सरकारी ग्रंथालये अधिक व्यवस्थित, अधिक उपयुक्त व अधिक प्रगतिशील करण्याकडे खास होईल. म्हणून मी रा. पारखी यांचें मनःपूर्वक अभिनंदन करितों.

वि. ब. नाईक, एम. ए.,

लायब्रॅरियन, फर्ग्युसन कॉलेज,

बाई जेरबाई बाडिया लायब्ररी आणि

इंडियन मॅथेमॅटिकल सोसायटीची

लायब्ररी, गणिताने मुख्य अध्यापक,

फर्ग्युसन कॉलेज, पुणे.

श्री. रघुनाथ शतानंद पारखी यांनी परिश्रमपूर्वक तयार केलेले ' ग्रंथालयशास्त्राचा ओनामा ' हे पुस्तक थोडक्यांतच पण सर्व प्रकारची उपयुक्त माहिती मुद्देसूदपणे देणारे असे आहे. ग्रंथालयाबद्दल एकहि महत्त्वाचा मुद्दा न गाळितां, ग्रंथालयावर देखरेख करणाऱ्या व्यवस्थापकाला आवश्यक असे सर्व प्रकारचे व्यावहारिक ज्ञान स्पष्ट आणि तपशिलवार देण्याची श्री. पारखी यांची हातोटी अभिनेदनीय आहे. त्यांच्या या यशाचे श्रेय अर्थात् त्यांच्या कित्येक वर्षांच्या प्रत्यक्ष अनुभवाला व त्यांच्या स्वतःच्या व्यासंगालाच दिले पाहिजे. विशेषतः त्यांनीं सर्वत्र प्रचलित असलेल्या ड्यूई यांच्या दशांश वर्गीकरणपद्धतीचे व दोन अंकी वर्णानुक्रमग्रंथांकांचे तत्त्वे आपल्याकडील सर्वसामान्य ग्रंथसंग्रहांच्या उपयोगी पडतील असे बनवून दिले आहेत. ते सर्राहा अंमलांत आणण्यासारखे आहेत. ग्रंथालयांचे निरनिराळे प्रकार व कामगारांना कराव्या लागणाऱ्या कामाची व्यवस्थित माहिती देऊन शेवटी ग्रंथालयशास्त्रावरील निवडक नियतकालिके व ग्रंथ यांची यादीहि दिली आहे. सुसंबद्ध रचना, संपूर्ण, सुबोध व संशोर्षक विवेचन आणि पाह्याळरहित संरणी या सर्व गोष्टींमुळे हे पुस्तक नमुनेदार झाले आहे असे म्हणण्यास मला प्रत्यवाय वाटत नाही.

न. चिं. केळकर, बी. ए., एल. एल. बी.
अध्यक्ष, महाराष्ट्र ग्रंथालय संघ.

प्राथमिक पुस्तक म्हणून विषयाची रूपरेषा साधारण वाचकांच्या लक्षांत आणण्यास या पुस्तकाचा चांगला उपयोग होईल.

रावबहादुर ग. ना. खरे, बी. ए.
रिटायर्ड एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर, सॅ. डि., पुणे.

यांत ग्रंथालयाचे स्वरूपाची, प्राचीन अर्वाचीन ग्रंथालयांची ऐतिहासिक व तपशिलवार माहिती, तसेच, निरनिराळ्या स्वरूपांच्या ग्रंथालयांस अनुरूप अशी ग्रंथांची निवड व त्यांचे वर्गीकरण कसे करावे वगैरे अनेक प्रकारांची उपयुक्त व भाजतागायतची माहिती थोडक्यांत सुबोध रीतीने संकलित केली आहे.

श्री. नि. चाफेकर, एम्. ए., एल. एल. बी.,
मर ठीचे अध्यापक, फर्ग्युसन कॉलेज, पुणे.

The University of the Punjab.

Mr. R. S. Parkhi of the Fergusson College, Poona, has sent me a copy of the Library Primer, which he has written in Marathi. Looking through this and a description of the contents I feel certain that he has produced a very useful and instructive book and as far as I can judge without being familiar with Marathi grammar it seems to be so clearly written. It should prove very useful in small libraries wherever Marathi is spoken and also to those employees in larger libraries who may not be thoroughly conversant with English. Being easy to read it may also attract some students to the Librarian's profession and give some general readers an inkling as to what a Librarian should be.

A. C. WOOLNER,

M.A., F.A.S.B., C.I.E.

Vice-chancellor.

University of the Punjab.

Chairman, Indian Library Association.

M. O. Thomas, M.A., Th. D.,
Dip. L.S. (London), F.L.A.

Annamalai University,
Annamalainagar,
South India.

It is indeed a pleasure to commend to the public the book of Mr. R. S. Parkhi entitled "A B C of Library Science" recently published in Marathi language. Mr. Parkhi certainly deserves encouragement and support not only because he has made a pioneer attempt in this direction, but also because his book seems to be a result of a wide knowledge of the field of Library Science. Further, the author has dealt with the subject with painstaking thoroughness almost from every possible point of view. The book is sure to prove very useful to those who are interested in Library Movement as well as those who wish to study Library Technique through the medium of Marathi language. I hope that there will be a wide circulation for it and wish that the example of Mr. Parkhi will be followed by other enterprising library workers and that more books on Library Science will be published in the vernaculars of the country.

M. O. THOMAS,

M.A., F.D., Th.D., F.L.A., Dip.L.S. (London),
Chief Librarian, Annamalai University,
President, Punjab Library Conference,
President, All-India Library Conference, etc.

Central Library Department,
Baroda, 3rd November 1933.

The literature of Indian bibliography and library economy is but a meagre one, so that the able author of this work deserves commendation for offering so excellent a text-book on the management of public libraries in this country. His enterprise in writing the books in the Marathi language should receive encouragement from librarians and social workers in the Marathi-speaking districts of India. A concise but well-selected list of books is provided for those who desire to proceed further in the study of the subject.

NEWTON M. DUTT, F.L.A.
Curator of State Libraries, Baroda.
President, Library Section, All-Asia
Educational Conference, 1930, etc. etc.

This little book written in Marathi will be useful to the conductors of small libraries in many ways. After dwelling upon the general aspects of libraries the author has given a brief account of the libraries in India and in other countries, and has touched in a short space, almost all the important points connected with the subject. In chapter 13 he has dwelt on Dewey's Decimal System quite clearly, and in chapter 14 he has well shown the difference between the Decimal System and the Two-figure author table. In the subsequent chapters he has dwelt upon cataloguing, classification and the different card-systems, etc. Needless to say that persons interested in Library Movement would be much benefitted by reading this useful book and it is worth possessing by them.

K. M. ASADULLAH,
B.A., F.L.A.
Librarian, Imperial Library, Calcutta,
Secretary, All-India Library Conference,
Secretary, Indian Library Association.
